

M. H. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-könyvtár
Nővédeknapló
1898. július 3.

53-ik szám.

Nagy-Enyed, vasárnap 1898. július 3.

XVII. évfolyam.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség

Kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papir-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető
közlemények, mint az előfi-
zetések és hirdetések bér-
mentesen küldendők.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Előfizetési feltételek
helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3 kr. Kereske-
dők és gyárosok külön árkévez nény-
ben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK”

1898. évi július — december havi folyamára.

Olvasó közönségünk meleg pártolása és elvárta-
ink szives támogatása volt segítségünk kötele-
ségeink hű teljesítésében. Ezt kérjük s ezt várjuk
a jövőre is, mely úgy politikai, mint közgazdasági
tekintetben a legfontosabb korszakok egyike lesz.
Az Ausztriával való kiegyezés, a közigazgatás re-
formja, birtokosaink helyzete, a munkáskérdés
mind olyanok, melyek felé nagy közönségünk ki-
váló figyelemmel fordul s melyek helyes megol-
dásánál politikai és közgazdasági helyzetünk al-
pos ismerete és nyugodt, helyes felfogása kell, hogy
irányadónk legyen. Mindenkinck érdeklődni kell e
közügyet képező nagy kérdések iránt s a „Köz-
érdek” kötelességének ismeri, hogy szaladelvű
irányban, hiven tüntesse fel közönségünk helyze-
tét és nézeteit.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy előfizetési-
ket f. évi július — december havára 3 frttal mi-
előbb megújítani sziveskedjenek.

A szerkesztőség.

A királyi leirat.

A képviselőház utolsó alakú ülésén az ellenzék és
nehány sajtóközege nézete szerint olyan esemény törté-
nt, amely — szerintük — egyértelmű az alkotmány
megsértésével. Lássuk tehát, mi történt? Felolvastak
egy királyi leiratot, melylyel ő Felsége a jelen ország-
gyűlés üléseit folyó évi szeptember hó 5 ig elnapolja,
holott a képviselőház a maga autonóm hatáskörében
már előbb szeptember 6-ig elnapolta üléseit. A korona
jogát, mely szerint az országgyűlést elnapolhatja, kér-
dés tárgyává sem lehet tenni. Ez az elnapolás olyan
felségjoga a koronának, melyet senki, még az ország-
gyűlés sem vonhat kétségbe.

Ez nem is történt, mert ha valakinek eszébe jutott
volna, első sorban önmön magát kompromittálta volna

az illető. A királyi leiratba tehát olyan értelmet kell
belemagarázni, annak olyan szándékot kell tulajdoni-
tani, hogy abba az ellenzék beleköthessen s abbéli
szükségét, hogy minden áron krakélereskedjék, kielé-
gíthesse.

Ha a képviselőház maga napolta el magát, — így
okoskodtak az ellenzéki sajtóközegek és így töpreng-
tek a szélsőbal bölcsei — husz képviselő kérelmére az
elnök köteles ülést összehívni; a királyi leirattal elna-
polt képviselőház a kitűzött határnapig nem tarthat
ülést. A kormánynak egy minden pillanatban egybehív-
ható ülés kellemetlen lett volna azért, mert az a szán-
dék, hogy az országgyűlés szünetelése alatt Ausztriá-
val a közgazdasági szövetség, vagy a kvóta dolgában
olyan megállapodásra jusson, amely elé aztán mint
bevégzett tény elé állítaná az országgyűlést, amely
tényen többé mit sem lehet változtatni.

Ausztriában — ezt is kibogozták az ellenzéki poli-
tikai álomfejtők — a nyári hónapok alatt feifüggesz-
tettek az alkotmányt és az Ausztriával való vámszövet-
séget, melyet az osztrák birodalmi gyűléssel lehetetlen
létrehozni, az osztrák alkotmány 14 §-a alapján nem
akarnak változtatni, a már beterjesztett javaslatok alap-
ján kereskedelmi szerződés alakjában kötnék meg egy
korlátlan hatalommal kormányzott külföldi állammal, a
jelen esetben: Ausztriával.

A „P. Corr.”-nek módjában van igen jól értesült for-
rásból közölni, hogy mind azok a kombinációk, melyek
a királyi leiratra vonatkoznak, egyszerűen kohlva
vannak. A korona felségjogát nem lehet és nem szabad
kétségbe vonni, s miután ez egyszerűen és röviden meg
van erősítve, a királyi leirattal — bármik legyenek
annak indokai — csak annyiban foglalkozhatunk,
amennyiben a képviselőház a maga autonóm hatáskör-
ében szeptember 6-ig napolta el magát, míg a királyi
leirat szeptember 5-ét tűzi ki határnapul. És ez a lát-
szólagos ellenmondás is rögtön megszűnik, mihielyt tü-
zetesebb vizsgálat alá vesszük a képviselőháznak az
elnapolást kimondó határozatát.

A képviselőház elhatározta, hogy első érdemleges
ülését szeptember 6-án tartja. Miután azonban azon a
napon, melyen a királyi megüjítő leiratot felolvassák,
érdemleges ülést tartani nem lehet és a
korona a képviselőház autonóm határozatát tiszteletben
és teljes érvényben tartani s mintegy megerősíteni
akarta, a leiratban szeptember 5-re kellett kitűzni a

határnapot. Ellentét a két határozat között csak úgy
keletkezett volna, ha ő Felsége szintén szeptember 6-ig
napolta volna el az országgyűlést, mert akkor a kép-
viselőház által szeptember 6-ra kitűzött első érdem-
leges ülést nem lehetett volna megtartani, a kép-
viselőház határozatát nem lehetett volna végrehajtani.
Az ellenzék által hajánál fogva előránczigált ellentét
tehát nem létezik, sőt ellenkezőleg, kétségtelen, hogy
a korona ez esetben a legkonciliánsabb módon al-
kalmazkodott a képviselőház autonóm határozatához.

Az elmondottaknak fejtegetésére pedig azért éreztük
magunkat köteleseknek, — írja befejezésül a „P. Corr.”
— hogy eleje vágjunk az ellenzék igaztásainak és buj-
togatásainak és felvilágosítsuk a nemzetet a lelkiismer-
etlen igaztások felől, melyek a legkorrektebb közjogi
eseményeket is arra akarják felhasználni, hogy zavart
okozzanak s aztán a zavarosban halászhasanak. Mint
már annyi más, ez a vállalkozásuk is felsüléssel vég-
ződik. Váljék egészségükre!

Verespatak díszpolgára.

Egyik előző számunkban jeleztük, egész röviden,
hogy vármegyénk intelligens és ügy politikai, mint
nemzetgazdasági és közgazdasági szempontból oly fon-
tos egyik bányavárosa — Verespatak — Csató
János kir. tanácsos alispánt, a város körül szerzett
elévülhetetlen érdemei elismeréséül, díszpolgárának vá-
lasztotta meg.

Most előttünk fekszenek a bővebb adatok és kimeri-
tően emlékezhetünk meg Verespatak közönségének
ezen elismerésre méltó tényéről.

Csató János alispán, 24 éves alispánsága alatt,
számos esetben adta tanujelét annak, hogy Veres-
patak fontos hivatását ismeri, minden olyan törekvést,
mely e várost politikailag, gazdaságilag fejleszteni volt
hivatva, lelkesen pártolt és a község érdekében igen
sokat tett. Igaz ugyan, Verespatak az 1886. évi XXII.
t.-cz. életbelépte óta alkotmány-történelmünkben csak
is mint nagyköztség szerepel és az erdélyi fejedelmek
adományozta „bányavárosi” czime csak díszül
szolgál, de mint nagyköztség, hivatásán túl számos oly
eredményt mutat fel, melyet sok r. t. város méltán
megirigyelhet. Így az alkotmány visszaállítására óta pol-
gárait pótdadókkal nem terhelte, évi budget-jét rendszeren
5—10.000 frt fölösleggel zárja le, tisztviselőit fényes dotá-

TÁRCZA.

A magyar fürdők 1897-ben.

Írta: Dr. Boleslan István.

A mult évet, főleg összehasonlítva az 1896-ik évvel,
nem számíthatjuk a rosszakk közé. A kiállítási év legin-
kább a fővárosi — a budai — fürdők vendégforgalmát
emelte nagy mértékben, míg a többi gyógyhelyek többé-
kevésbé megmaradtak az.

Az 1897-ik évben a budai fürdők állandó vendégfor-
galmában visszaesést tapasztalunk, de csak az 1896-ik
évhez képest, mert az előbbeni évek forgalmát tekintve
az 1897-ik év haladást mutat.

Ellenben a vidéki gyógyhelyek nagyobb részt több-
letet mutatnak ki. Összehasonlítva a mult év forgalmát
az 1896-ik évvel, azt látjuk, hogy 153 fürdőben,
melyekről mindkét évből van statisztikánk, 111 helyett
az állandó vendégek száma gyarapodott és 39 helyett
van apadás, ez is a legtöbb helyett csak kis mértékre
szorítkozik, amint az ilyen hullámzás rendes viszonyok
között előfordul; az állandó vendégeknél a gyarapodás
6001-et tesz ki.

Ez a szám még feltűnőbbé válik, ha meggondoljuk,
hogy a budai kénfürdőknél (mert csak ezeknél lehet
némi az állandó vendégeket számon tartani) a fo-
gyás 1891-et tett ki. Továbbá, hogy a poprádi Husz-
park 1896-ik évben 1854 állandó vendégek mutatott
ki és egy ideiglenesét sem, míg a mult évben az ál-
landó vendégek száma csak 208 volt, az ideigleneseké
pedig 1694, úgy, hogy az összes vendégek száma több

mint az 1896-ik évben, biztos jelöl annak, hogy 1897-ik
évben a tényállásnak megfelelően történt a statisztikai
kimutatás s hogy igazam volt, mikor tavaly eltéveszt-
tettem jeleztem a huszparki kimutatást.

Ha mindezt figyelembe vesszük, látjuk, hogy az
állandó vendégeknél a forgalom emelkedése relative
igen nagy. Az ideiglenes vendégek száma 93 helyen
emelkedett és 54 helyett fogyott. Az összes gyarapodás
az ideiglenes vendégeknél 26.155-re emelkedett. Ez a
szám azonban egyáltalán meg nem bízható, mert látjuk
például, hogy Vizakna 1896-ik évben nem mutatott ki
egy ideiglenes vendéget sem, a mult évben azonban
már 16.500-at jelentett be, ezenkívül még több, legin-
kább kisebb fürdőhely dobólódzik az ezekkel, majd
egy pár ezer ideiglenes vendéget mutat ki, majd a
másik évben egyet sem. Ez az oka annak is, hogy az
állandó és ideiglenes vendégek összege sem mondható
egészen megbízhatóknak. Ez az összeg 32.156 gyarapo-
dást tüntet ki az 1896-ik évvel szemben, még pedig
az emelkedés 108 fürdőhelyt tapasztaltatott, a fogyás
ellenben 44 helyen.

Ha már most az egyes fürdőcsoportok statisztikáját
közelebbről nézzük, azt látjuk, hogy leginkább a bala-
tonparti fürdőhelyek jeleznek nagyfokú emelkedést,
mely az állandó vendégeknél összesen 1315-öt tesz ki,
az összes vendégeknél pedig 4710-et. Majdnem vala-
mennyi balatonparti fürdőhelyen látható emelkedés,
csakis Balaton-Keresztur és Siófok jelez némi fogyat-
kozást, amit azonban az ideiglenes vendégek gyarapo-
dása bőségesen kárpótol.

A szikós tóparti fürdőhelyeknél Pálicson és a nyir-

egyházai Sóstón emelkedik az évi hullámzás fölé na-
gyobb mennyiségben a szaporodás és válik feltűnőbbé
a kónyasi Sóstónál a fogyás.

A hegyi klimatikus gyógyhelyen egészben véve stag-
natio uralkodott, a rendes vendégek száma apadást
mutat 952 személylyel, de ha meggondoljuk, hogy az
apadás magánál a Huszparknál 1646-ot tesz ki, amely
szám, amint már említém, határozottan gyanus, akkor
mondhatjuk, hogy fogyás ugyan nincsen, de valami na-
gyobb leundület sem vehető észre. Tényleg csak Balvá-
nyos, Iglófürdő, Uj Tatrafürdő és Virágvölgy jelez ki-
sebb mértékű apadást az állandó vendégeknél, a többi
fürdőhelyen mindenütt gyarapodás látható, mely azon-
ban csak egy pár helyett (Feketehegy, Barlaugliget, Ma-
rillavölgy) emelkedik kissé az évi változékonyság felé.
És ha az állandó vendégek száma fogyott is, az összes
fürdővendégek száma 2568-al haladja meg az előző év
forgalmát.

A tiszta és földes hévízü fürdőknél általában gyenge
gyarapodást észlelünk. Nagyobb fokú hullámzás csakis
Felix-fürdőnél mutatható ki, ahol a rendes vendégek
száma 1381-el emelkedett, az ideigleneseké pedig
3081-el fogyott. Lényeges emelkedést találunk Meny-
házánál, melyet új birtokosa egészen rekonstruált és
tetemesen kibővített. Keszthely-Hévíz is feltűnő gyar-
apodásról számol be.

A kénos hévízeknél az állandó vendégek száma fo-
gyott, mindössze 1618-al, de ez az apadás csakis a
budai fürdőkre vonatkozik, amennyiben ezeknél a fo-
gyás 1896 volt, ezeken kívül még Trencsén jelez kis-
fokú veszteséget, a többieknél azonban, ha csakely

csiókkal honorálja, építettett 40.000 frttal díszes község-házat, van vízvezeték, pompás utjai, jó iskolái, bányász-képző középiskolája és hozzá vagyonos hazafias polgársága. És hogy e község 30 éven át ily óriási haladást tehetett, sok részben teheti Csató Jánosnak, ki mint alispán, évtizedeken át sokat, nagyon sokat tett e község érdekében, és hogy az ő jóakarata, pártfogása is érvényesülhetett, ebben rajta kívül sok érdeme van Lukács László pénzügyminiszternek és legújabbban Zeyk Dániel főispánnak.

Verespatak hazafias közönsége birja egyikét a leg-szebb emberi tulajdonságoknak: a hála érzetét. E hazafias, művelt, vagyonos és független polgárság tapasztalta, látta és tudja, kik azon férfiak, kiknek oly sokat köszönhet fejlődésében, s ezért rajongással, szeretettel és hálával függ Lukács László pénzügyminiszterre, Zeyk Dániel főispánon és Csató János alispánon. Megragad minden alkalmat, hogy ezekkel szemben háláját, szeretetét kimutathassa; legutóbb is, midőn a község utcáit rendeztették, egyik terét Lukács Lászlóról, másikat Zeyk Dánielről, leg-szebb utcáját pedig Csató Jánosról nevezte el.

Fejlődésében legnagyobb hátránya volt eddig a községnek, hogy az év egy negyedét bányászatára nem használhatta fel. Ezen, már a rómaiak idejében virágzó aranybányászati telep aranytartalmu zuzérczeinek feldolgozására a vizet használja fel, ezt a községet körülvevő magas hegyeken mesterségesen épített tavakban gyűjti, és midőn e tavak elégséges vízmennyiséget tartalmaznak, azt mesterséges csatornákon zuzó műveihez vezeti le, és ezekben a víz segítségével feldolgozza zuzérczkészletét. Hátrányul szolgált azonban, hogy a tavaszszal gyűjtött vizei e mesterségesen épült tavakban az első nyári hónapokban felhasználták és ha száraz nyár következett, a legnagyobb munkaidőben, a nyári hónapokban, a zuzó műveket használni nem lehetett, mert a száraz nyár a tavak vizeit nem szaporította és a vízmennyiség pár hét alatt felhasználtván, üressé lettek a tavak és a zuzó művek hajtóerő hiányában szüneteltek.

Átlátták tehát Verespatak polgárai, hogy e hiányt segíteni kell és megtalálták a módját is, miként lehet e hibát kiküszöbölni. Elhatározták tehát, hogy az u. n. Nagytót, mely a legtöbb zuzó művet vízzel látja el, renoválják és főleg koronáját szélesítik ki és nagytíjhoz meg; szereztek tehát egy csomó pénzt és a kivitelhez láttak. De ezen speciális művelethez, mely különben is nagy költséggel, óriási felelősséggel jár, nehéz volt egy intézőt találni, ki az egészet vezesse. Ekkor Csató Jánoshoz fordultak, és ő, noha kötelessége nem volt és szakkörébe sem vágott, elvállalta a nehéz feladatot, futott, fáradozott, tárgyalt mérnökökkel, vállalkozókkal, ügyelt a kiutalásokra és egy szóval lelkiismeretesen, buzgóan viselte az intéző tisztét. Fáradságának meg is lett a jutalma: a jelen tavaszon a Nagytó megszélesített koronájával, képviselőtestület Csató Jánost alispánnak és Verespatak bányász-közönsége most, a legszárabb nyáron is rendelkezik elegendő vízzel, használhatja zuzó műveit, és ha csak 2 kiló aranyra is tesszük hetenkint az eredményt, amit ez újabb vívmány által a község lakói nyerhetnek, ugy ez is, nyolcz

hetet számítva, mint oly idő, mely eddig viz hiányában munkátlanul folyt le, évenként 20.000 frt nyereséget inutal fel.

A legkisebb eredményt vettük, noha van idő, hogy hetenkint 8-10 kiló arany is termeltek, még is óriási azon előny, amelyet Verespatak nyert a Nagytó rekonstrukciója által. Át is látták ezt derek bányászai, és halájuk, meg szeretettük kifejezésül ezen vívmányuk egyik megteremtőjét, Csató Jánost, a város diszpolgárává választották.

A város legelőkelőbb polgárai: Moldován Lajos, Dregán János, Ajtay Árpád, Raffay Zsigmond, Bokanits György, Jeney Emánuel, Áron Bálint, Schmidt György, Zsurka Riedl István, Jánky Gyula és többen június hó 6-án terjesztették be indítványukat a képviselőtestülethez, hogy Csató János diszpolgárára választassék. A képviselőtestület június 9-én tartott ülésében az indítványt egyhangulag elfogadta és határozatilag ki-mondotta, miszerint az indítvány tárgyalására külön disz-közgyűlést hív össze.

A disz-közgyűlés június hó 14-én tartott meg, erre díszes, külön meghívóval hívtak meg a képviselőtestület tagok, és midőn Jánky Kálmán előjáró délután 3 órakor a gyűlést megnyitotta, a képviselő tagok teljes számban jelen voltak.

A közgyűlés egyetlen tárgya e választás lévén, Csató János diszpolgárává való megválasztását a képviselőtestület a következő határozattal mondta ki:

A képviselőtestület nagyságos jankafalvi Csató János királyi tanácsos urat, Alsófehér vármegye nagy érdemeit szerzett alispánját, tekintettel, hogy mindenkor igaz jó indulattal és szeretettel viseltette Verespatak községe és közönsége iránt, s minden alkalmal ezt ki is mutatta, s eddigi jó akaratát legjobban a Nagytó rekonstrukciója körüli fáradozatlan intézkedéseivel tetézte, úgy, hogy az egész község osztatlan tiszteletét és szeretetét megszerezte; hogy Verespatak községe is kifejezést adjon az iránta érzett hálának s szívből jövő őszinte szeretete és ragaszkodásának: nagy jelkesedéssel, egyhangulag, a csak is e célra egybehívott disz-közgyűlésen, Verespatak bányaváros diszpolgárává választja meg.

Az erről kiállítandó diszokmány elkészítésével" képviselőtestület az előjáróságot megbizta s felhatalmazza, hogy haladéktalanul s úgy intézkedjék, hogy az az őszi közgyűlés alkalmával átadható legyen.

A diszoklevel annak idejéni átadására képviselőtestület az előjáróság részéről Jánky Kálmán előjárót, Tóth Kálmán jegyzőt, továbbá Imreh Károly főszolgabíró, a Nagytó elnökét és Moldován Lajost, a nehezék-pénzalap elnökét kéri fel.

A megválasztásról pedig a következő feliratban értesítette a képviselőtestület Csató Jánost alispánnak: Sz. 1315/898. Nagyságos jankafalvi Csató János kir. tanácsos, alispán urnak Nagy-Enyeden.

Verespatak bányaváros képviselőtestülete folyó év és hó 14-én e célból összehívott diszgyűlésében Nagyságodat, Verespatak kegyes pártfogóját,

érdekei és felvirágzásának lelkes előmozdítóját, mint azt az ide tisztelettel csatolt iratok igazolják, egyhangulag, nagy lelkesedéssel diszpolgárává választotta. Midőn ezt Nagyságodnak becses tudomására hozni van szerencsénk, ugyanakkor kérjük, Verespatak Nagyságod iránti kiváló szeretete és tisztelete eme nyilvánulását szívesen venni, valamint a kiállítandó diszpolgári oklevélnek küldöttésegileg s annak idején bejelentendő átadását megengedni méltóztatnék.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletünk nyilvánítását, melyek után maradtunk:

Verespatakon, 1898. június hó 21-én

alázatos szolgálai:

Jánky Kálmán s. k.
Verespatak bányaváros
főbírája.

Tóth Kálmán s. k.
Verespatak bányaváros
főjegyzője.

Csató János kir. tanácsos alispán megválasztását a következő köszönő iratban köszönte meg:

Verespatak tekintetes képviselőtestületének!

Folyó hó 21-én 1315. sz. alatt kelt azon becses értesítésre, mikép a t. kts. képviselőtestület folyó év jun. 14-én tartott gyűlésében engem Verespatak diszpolgárává megválasztani sziveskedett, kérem őszinte köszönetemet elfogadni. Örömmel számítom magamat a nemes bányaváros polgárai sorába, mivel meg vagyok hosszú időn szerzett tapasztalat alapján győződve, mikép a nemes bányaváros hazafi érdemű polgársága valamint eddig, ugy jövőben is odaadó munkássággal törekedend a város fejlődését és szeretett hazánk javát szolgálni és fejleszteni, részemről szívesen fogok ez iránybani törekvésekben tehetségem szerint részt venni.

Fogadja a tekintetes képviselőtestület újból is köszönetem nyilvánítását.

Nagy-Enyeden, 1898. június hó 26-án.

Csató János
kir. tanácsos, alispán.

Diák-foglalkoztatás a szünidőben.

Az angolok, e legműveltebb nemzet, királyi családjának minden férfi tagja kitanul egy-egy kézi munkát gyermekkorában. Ez náluk hagyományos szokás.

Minálunk is megtörtént, néha, hogy egy-egy apa, kinek a fia valamely tárgyból elégtelen osztályzatot kapott, mesterségre adja a szünidőre büntetésből s elrettentésül, hogy milyen sors várakozik rá, ha egész életében le kell arról mondania, hogy ur lehessen.

Mekkora különbség a két felfogás között! Bár közgazdasági szempontból, ugy elméletileg, mi is elismerjük az ipar nagy fontosságát; de még nagyon sok van bennünk a félszeg római felfogásból, mely urhoz méltó foglalkozásnak csak a gazdálkodást és hivataloskodást tartotta. Az a szülő, kinek a gyermeke két-három gimnáziumi osztályt kegyelemből átvászorgott; az a kisbirtokos, aki egyedül a családi tradíciókat, a hozzájuk való ragaszkodást képes utódaira hagyni, s aki tudatlan büszkeséget lát abban, hogy ivadéka inkább mások kegyelmén élőködjenek unos-untalan, mint hogy kézi munkához fogjanak: nem győzhetők meg még ma sem az ilyen foglalkozás, sőt kereset-mód hasznos voltáról. Az északi népek tudják igazán a kézi munkát megbecsülni; mert náluk az általános jöletnek és műveltségnek ez az alapja. A fegyenczet már megtanítjuk az ilyen munka különféle nemre; de annyira meg nem haladtunk, hogy tanulót is részeltessünk ezen munka áldásaiban.

Hát ugyan mi hasznát is lehet a kézi munkának, ha valaki nem akar belőle megélni?

Az a gyermek, kinek nemcsak szellemi képessége, hanem keze ügyessége is ki van fejlesztve, több élet-revalóságot egyesít magában; nincs annyira kiszolgáltatva a sors szeszélyeinek; nincs ráutalva minden kés-dologban más ember szolgálatára. Ha tehát csak azt gondoljuk meg, hogy iskolázott értelmével s izlésével kapcsolatos testi ügyessége szélesebb téren biztosíthat számára jövendőt: már ez is nagy értéket foglal magában.

De a nevelésben mégis főszempont mindig maga a tehetségek fejlesztése marad. Minél több oldalú a kép-zeltség, annál nagyobb az egyén ereje és önértéke. A szellem fejlesztésére azonban már ugyis szinte kelle-tlenül több gondot fordítunk. Nyelvek formuláival, elvek-kel s elméletekkel ugyis eléggé megtöltjük; bár csak annyit tudjon valóságos szellemi haszonnal feldolgozni. A testnek tervszerű és több oldalú képzéséről kell ennek az egyoldalúságnak ellensúlyozása végett gondoskodni.

Hiszen ott van a tornászat; ez már csak elég di-vattá lett! Igenis, hála Istennek! kezdünk valahára a testgyakorlás iránt is érdeklődni. De attól tartok, hogy téves irányban. A versenyek keltették föl itt az első érdeklődést, nem maga a test fejlesztésének eszméje

mértékben is, de mutatkozik némi szaporulat, az ideiglenes vendégeknél majd minden kénes hivvízű fürdő emelkedésről számol be — és így a vendégek végösszege gyarapodást tüntet elő.

A három vasas hévízű fürdőnél főleg az állandó vendégeknél a gyarapodás szembeszökő, az alkalikus hévízű Lipik is minden irányban szaporodásról számol be. A hideg ásványos vízű fürdőhelyek közül a földes savanyu vízű fürdőknél alig mutatkozott az 1896-ik évhez képest valami változás, különben is ezek között csakis Borszék bir jelentőséggel, ennél pedig az állandó vendégeknél némi gyarapodás volt észlelhető.

Az alkalikus savanyuvízű fürdők majdnem mindegyikénél (kivéve Káson-Jakabfalvát) gyarapodást találunk, mely azonban csak Szolyva-Hársfalvánál és Kovásznánál emelkedik nagyobb fokra.

A vasas savanyuvízű fürdőknél az emelkedés egyáltalán nagyobb, az állandó vendégeknél ez 1985-öt tesz ki. Bártfa, Buziás, Előpatak, Homoród, Korytnicza, Ránk-Herlány, Tarcsa, Tusnád jeleznek nagyobb mértékű gyarapodást, de a többiekénél is van némi emelkedés, csakis Korond, Málnás, Óvári tüntetnek ki apadást.

A timsós vassulfatos vízű fürdők szintén mind feltűnő többlettel zárták az évadot.

A budai keserűvízű Erzébet-fürdő szintén emelkedést mutat ki.

A honyhasós vízű fürdőhelyek közül a legtöbb gyarapodásról számol be, amely nagyobb mértékűt ölel fel Alsó-Idécsen, Maros-Ujvárt és Görgény-Sóaknán.

A kénes vízű fürdők a rendes vendégeknél többlettel, az ideiglenes vendégeknél erősebb fogyással mutatják ki a forgalmukat, csak hogy míg az első realis,

az utóbbi tisztán hibás bejelentésen alapszik, amennyiben Balf 1896-ik évben 950 ideiglenes vendéget mutatott ki, a múlt évben pedig ezt a rovatot kitöltetlenül hagyta. A kénes hévízű fürdők közül lényeges emelkedés Szobránczón és Szinyákon volt tapasztalható.

Ezen összehasonlításból látjuk tehát, hogy az 1897-ik év a fürdők nagy részére nézve ugyan jobb volt, mint a kiállítási év, de ez csak azért látszik oly feltűnőnek, mert az 1896-ik év abnormisan rossz volt. Fürdőink helyzete azért még mindig nem virágzó, sőt majdnem azt mondanám, hogy sok helyett aggodalomrejteztő.

Végül még beszámolok az 1897-ik év abszolút számairól. Ezen évben 160 fürdőhelyről érkezett be ki-mutatás; ennyiről még soha sem volt szerencsém referálhatni. A kimutatások szerint volt 160 fürdőhelytől állandó vendég: 29.546 férfi, 37.768 nő, 14.005 gyermek, összesen 78.319. Ezek közül belföldi volt 66.598, külföldi 11.721. Az ideiglenes vendégek száma kitett 103.850-et, kik közül belföldi volt 86.508, külföldi 17.342. Az állandó és ideiglenes vendégek összege pedig 182.169, akik közül 29.063 külföldi.

Ezek az aránylag nagy számok mutatják fürdőink nemzetgazdasági jelentőségét, egyuttal azonban bizonyítják, hogy ez a látzólag nagy forgalom még mindig nem elég, hogy a fürdőinkbe befektetett tőke kamatját és azokra fordított munka és fáradság gyümölcsét már meghozzák. Hogy a beruházás, ugy, mint az eddigi munka, el ne vesszen, a fürdőbirtokosok részéről még nagyobb befektetésre és munkálkodásra van szükség, de a hazai orvosok és a közönség fokozottabb jóakarata is kívánatos. (M. F.)

és érdeke. S a gyermekek növelik testi ügyességüket a dicsőségért, melyet a versenyen tapsok vagy kitüntetés alakjában szereznek. A versenyre való készülést, a training pedig, s maga a verseny oly természetesen, hogy erőfeszítéssel s pillanatnyi nagy izgalmal jár, nyomában a vele arányos lankadsággal. Fiziológusok hívok fel tanúságtételre, hogy a megerőltetés rövid erőfeszítések a fejlesztés munkájára nem alkalmasak. Az igazi erő a kitartásban van; ezt pedig a mozgásnak kevésbé fárasztó, tehát lassabb menetű, de tartósabb nemével lehet inkább megvalósítani. Ilyen a kézi munka.

S ha még hozzá vesszük azt a nem kicsinylendő eredményt, hogy a gyermek megtanulja becsülni a munka és munkás ember értékét: be kell ismerünk, hogy a kézi munka s a vele elérhető közügyesség nagyon fontos eszköze lehet a helyes irányú nevelésnek.

A legjobb lelekkel ajánlhatjuk minden szülőnek, hogy gyermekét az iskolai szüneteken valamely kézi munkában oktassa, mely bizonyára nagy örömet és hálaérzetet fog benne teremni érett korában.

A Lepra vagy Pellagra rövid ismeretése.

Közelebről egy eddig ismeretlen idült megbetegedés mutatkozik Kolozsvár vidékén és az erdélyi részeken egyebütt is: a Lepra v. Pellagra (poklosság), és nem lehetetlen, sőt igen valószínű, hogy hasonló életviszonyok közt élő munkás néposztályhoz tartozók között törvényhatóságunkban is előfordul e betegség, habár eddig az orvosok figyelmét elkerülte. Szükséges ezért néhány főbb vonásban vázolni e betegséget, hogy ezen leírásnál fogva az orvos előforduló esetben tájékozódhassa magát, s felismerve a betegséget, azt megfelelő kezelés alá vehesse.

E betegség, mely Európában Felső-Olasz-, Dél-Francia- és Spanyolországban eléggé ismeretes, 3 alakban fordul elő, melyek csak fokozati különbségek és a szervezet kisebb vagy nagyobb bántalmazottságának kinyomatai, u. m. 1. Foltos, 2. bibircsok, és 3. ideges érzéstelen, vagy sima alakban.

1. A foltos alak oly rosszul táplálkozó, elcsigázott szervezetű, többnyire a szabadban dolgozó munkásnál fordul elő, kinél a senyves kinezés első tekintetere felülrik. A beteg többnyire idült hasmenésben szenved, vérszegény, a kézhát, olykor a tenyer is a kéztő-izületig fésültnék látszik, a külbőr tapintásra vastagodtnak érezhető, az epidermis háló közei megnagyobbodtak, további fokozatban mély repedések keletkeznek s a felbőr elpusztulván, a mezeten pirosló irha lesz látható. A begyógyult hegek festenyzetek, kék — egész sépia barna színek lesznek, — hasonló elváltozás a homlokon, arcon, orron, melten, sőt a nap-sütésnek ki nem tett testrészekben, mellkason s csomokban is előfordulhat.

2. Lepra tuberculosa vagy foltos alakból származik, vagy közvetlenül jön létre. A foltok közepén vagy más pontján savós folyadék kiizzadása által mogoró, egész díó nagyságu csomócskák és csomók keletkeznek, széles alappal tapadnak a bőr felületéhez, gömbölyűek, hosszukások, vagy szélesen domborodók. Tapintásra lágyak, de idővel tömöttebbé válnak, terjedelmes beszűrődéseket okoznak, melyek, ha az arcon fordulnak elő, annak állati physiognomiakra emlékeztető kifejezést adnak (Satiriaris Leontiaris, satyr- vagy oroszlan pofa).

A csomók színe hasonló a bőrreszlet színehez, melyen keletkeztek vörös, barna vagy sötét fekete barna, rajtuk olykor véredény fut át, mely sima fényes felületüket megváltoztatja. E csomók orbáncszerű lobosodás folytán majdnem állandóan visszafelődnek, vagy ellágyulnak, de mélyebb roncólást okozó kifeléyesedésre is vezethetnek.

Hasonló csomóképződés a közöshártya orr-száj-garat-nyakbártyán is fellép, ha a kültakarón a kóros elváltozás már előrehaladt.

3. Az érzéktelenítő poklosság Lepra nervorum önállóan vagy az előbbi két alak kísérőjeként jelentkezik, csuszszertű fájdalom vagy egyes idegek működési körében nyilvánuló fájdalomrohamok alakjában; ily esetekben az ideg vastagodottak, nyomásra fájdalmasnak tapasztalható. Ezek következtében látási zavar s járási képtelenség jöhet létre. Az idegek bántalma leginkább a bőrön jelentkező hólyagos kivirágásban nyilvánul, mihez a senyveség ismert körtünetek csatlakoznak.

Hosszúra húzóó eseteknél a hőmérsék 35-36-ra szállhat, sőt az érzéstelen végtagokon 34-6-ra is.

Ezen betegség ritka esetekben gyógyulhat, de rendszerint kimenetele több évi tartam után a halál.

Gyógyítás. Legtöbb eredmény várható a közegészségügyi viszonyok javításától, a betegek jobb viszonyok közé helyezésétől, jobb táplálásától, s az erősítő zsongitó gyógykezeléstől (chinavas), továbbá a bőr kóros

elváltozásainak helyi kezelésétől: csomók kimetszése vagy lágyító oszlátószerek, jodfestvény, higanytapsz, fekélyesedésnél megfelelő kenőcsök alkalmazása stb.

Nyilvános számadás.

A nagyenyedi áll. polg. leányiskola zászlófelavatási ünnepélyéről és a zászló költségeinek fedezésére rendezett gyermek-előadásról van szerencsém a következőkben beszámolni:

Török Bertalané urnó, zászlónya, viselte a szalag költségeit, 20 frtot, és ezenkívül jegyét 10 frttal váltotta meg; vé d n ö k ö k a d o m á n y a: Zeyk Dániel főispán, dr. Szabó Mihály kir. tanfelügyelő, Gáspár János vm. főjegyző és gondnoksági elnök 10—10 frt, Kovács Gyula polgármester 6 frt.

Felülfizettek: Török Bertalan országgyűlési képviselő 6 frtot, Werner Gyuláné Budapestról, Angyal Irma Zalatnáról 2—2 frtot, Király Miklós, dr. Magyary Károly, Müller Mihály, Mórógyi István, Szilágyi Farkas, Sándor J. 1—1 frtot, Z. Szóts Sándor 80 krt, Felszeghy Sándor, Kristófy L. 70—70 krt, dr. Nagy Albertné 60 krt, Benedek Gábor, Dancs Mózes, dr. Gyarmathy Ernő, Székely Ödön, N. N. 50—50 krt, Bodor Lőrinczné 40 krt, Jancsó Lajos Marosujvárról 30 krt, Fischer N., Szathmáry N., X. X. 20—20 krt.

Az összes bevétel 235 frt 05 kr.; a zászló költségei 145 frt 86 kr.; a mulatság költségei 69 frt 05 kr., összes kiadás: 214 frt 91 kr.; maradt tiszta jövedelem 20 frt 14 kr.

Nagy-Enyeden, 1898. évi június hó 28-án.

Dömök Ernő, alt. polg. leányisk. igazgató.

Levelezés.

Nyilvános köszönet

Dr. Teleky Ádámné szül. Zeyk Ágnes báróné ó méltóságának.

Maros-Ujvár, 1898. június 17.

A nő életével örömet nyújt, szívvel üdvöt, s a míg az előbbi jutalmul tartja a férje részére, emelt előkincsül adja a szülőközlőknek.

E földön osztályzat alá van vetve minden emberi tulajdon, csak egyedül a szívemesség ment az előítélet e nyugtatól.

A természet szava megéri a kebel fiom szálait s a kéz segélyt nyújt, örömet készít. Ugy jön az, mint mikor a meleg tavaszi nap sugar kifakasztja a rózsagyöngye szirmait.

Ilyen gondolatok kelnek fel bennem, mikor arra gondolok, hogy Méltóságod a jöteknység terén mily áldásosan és magasztosan tölti be hivatását, s mily nagy mértékben járult főrangú adományozásával egyesületünk felvirágztatásához akkor, mikor egy pár nappal ezelőtt, mint egyesületünk védnöke, 100 frtot bocsátott egyesületünknek, melynek célja a szegény és árva gyermekeket iskolába járatni, hogy megmentessék az erkölcsi romlástól, s munkás és derek embereké váljanak.

Hála Istennek, a Kornis Katák, Bethlen Katák és Cserei Ilonák szelleme él és hat közéletünkben.

S ha igaz az, mit a mohamedán mythos tart, hogy a szenvedők arcáról letörül könny gyönggyé változik az angyalok kezében s megőrzetik azok számára, kik e nemes tettet itt lenni végbeviszik: ugy Méltóságodra oly gazdag gyöngyfüzér várakozik a felhőkön túl, melyet emberi szem nem látott s lélek képzelni sem tud.

Fogadjá Méltóságod az egyesületnek itt is örökre halás és forró köszönetét, s míg szegénysorsu tanulóink Méltóságod nemes szívét áldják, mi a honleány gazdag és mindig szaporodó érdemei számunk főnök új korszorut, melyet a hervadás sóha, sóha nem érinthet.

Jován Antal, titkár.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Gebe Mihály nagyenyedi ev. ref. főgimnáziumi helyettes tanárt a makiói állami főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki. Gratulálunk.

— **Előléptetés.** Ó Felsége a király Oelb, Ottó gyulafehérvári kir. törvényszéki bírót a VII. fizetési osztályba léptette elő.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyi miniszter Karácsonyi Bogdánt a nagyenyedi kir. járásbírószághoz rónokká nevezte ki.

— **Új körjegyző.** A magyar-lapádi körjegyzőség képviselői e hó 29-én körjegyzővé egyhangulag és közfelkiáltással Finna Béla sędőjegyzőt választották meg. Az új körjegyző vármegyénk körjegyzői státusának egyik kiváló képzettségű intelligens fiatal tagja.

— **Gyászír.** Deési Török Dániel, Abrudbánya, Gyulafehérvár, Hátszeg és Vizakna volt főispánja, volt országgyűlési képviselő, utóljára Nagy-Enyed város közliszletében állott nyugalmazott tanácsosa, július hó 1-én Nagy-Szebenben meghalt 67 éves korában. A megbol- dogult szép képzettségű, tehetséges férfi és derek,

lelkes hazafi volt, ki az 1848—49-iki szabadságharcban mint főhadnagy tevékeny részt vett. A szabadságharc lezajlása után mint honvédtisztet besorozták egy császári gyalog ezredbe s Olaszországba küldték. Kiszabadulása után nemsokára hivatalt vállalt és cs. kir. köze- jegyző lett. Az alkotmányos korszak beálltával előbb mint Alsófehérmegye levéltárnoka, azután mint megyei törvényszéki ügyész tett jó szolgálatokat. Megüresed- vén szülővárosában Gyulafehérvárt a polgármesteri szék, polgártársai bizalmát elfogadta, kik később országyűlési képviselővé választották, s mint ilyen, tagja volt az első delegációnak. A városi főispánságok intézményének felállításakor, a felajánlott kir. táblai bírói állás helyett, a fennebb megnevezett városok fő- ispáni állását fogadta el. Ez intézmény megszűnése után magányba vonult Nagy-Enyeden, hol a közügyek- ben tevékeny részt vett s különösen a 48—49-iki hon- védegyelet ügyeivel foglalkozott, melynek ő volt elnöke. Többszöri felkérésre elfogadta az első tanácsosi állást 1885-ben, melyet 1897-ig viselt, midőn súlyos szélhu- dés érte, s bár ebből némileg fellábadt, szolgálatait többé nem folytathatta, hanem szeretett leánya Gyöngyi és derek veje Parsche Gyula m. kir. honvéd százados csa- ládi körébe vonult nyugalomba, melyet kevés ideig él- vezhetett, mert a halál kiragadta az élők sorából. Áldás és beke emlékére!

— **Érettségi.** A nagyenyedi Bethlen-főtanodában az érettségi vizsgálatok június hó 27. 28. napjain Zeyk Dániel főgondnok elnöklété alatt és Csiki Lajos theol. tanár, kormánybiztos jelenlétében tartott meg. Huszan jelentkeztek érettségire. Ezek közül jelesen érett 4, jól érett 5, kielégítő eredménnyel érett 8, két hónapra visszavetett 3. Jelesen érettek: Benkő Géza, Kozma Gyula, Kristóf György, Váró Géza; jól érettek: Budai Árpád, Elekes Viktor, Os- váth Lajos, Roska Sándor, Szathmári Ká- roly. Vizsga után a sétatéri fedett tánczhelyiségben bankett volt, hol az ifjak tanáraik és szülőik körében vig lakomát rendeztek a szép siker öröme. Csütör- tőkön este pedig szintén a sétatéri fedett tánczhelyi- ségben szépen sikerült nyári táncmulatságot rendez- tek, mely reményen felül igen jól sikerült. Igen sokan vettek azon részt és a kedélyes mulatság vidám han- gulatban a késő éjjeli órákig tartott.

— **Ferenx József** unitárius püspök, Boros György gen. nót., Mózes András kolozsvári pap és többek kísé- retében az abrudbányai unitárius egyház székeségs fenn- állásának elfordulója alkalmából rendezett ünnepélyekre — mint nekünk Abrudbányáról sürgönyzik — szombaton este Abrudbányára érkezett. Az illusztris vendéget a vendégszerető város nagy ünnepélyességekkel fogadta.

— **Dr. Werner Gyula** országgyűlési képviselő, la- punk kitűnő munkatársa, „Kendi Imre házassága” cím- men új regényt ír a „Pesti Hirlap”-ba, mely „Mire megvirradunk” című, általános tetszést keltett regé- nyének érdekes folytatását képezi. Olvasóink különös figyelmébe ajánljuk.

— **A brüsseli kiállítás alkalmával** kitüntetést nyertek az erdélyi részekből az erdélyi pinczeegylet és Deutsch borért, farkasházi Fischer Vilmos porcellánért, Gyarmathi Zsigáné a kalotaszegi varrottasért, a med- gyesi szalámigyár, b. Horváth Ödön Alvinczről boraiért, Bálint János takács Nagy-Enyedről szö- vött árúért, a brassói háziipar-árúsító iroda, Kauppe és társai M. Váshelyről és még többen.

— **Apponyi fia.** A delegáció és a kvota bizottsá- gok tárgyalásai alkalmával feltűnt, hogy a különben oly szorgalmas Apponyi Albert gr. nagyon sokszor és sürgősen elutazott Eberhardra. Politikai színt akartak adni e távolmaradásoknak, míg végre kiszűt, hogy igen nagy oka van a gyakori kiharadásoknak, június 30-án ugyanis egy egészséges fiúgyermekkel ajándé- kozta meg fiatal felesége, s az e feletti öröm bizonyára bőven kárpótolja a politikai élet küzdelmeiért a nemes államférfiut.

— **A fürdés áldozata.** Tövisen Muntján Vasílie 15—16 éves szolgálja a Maros mellett őrizte a marha- kat s fürdöni ment. Uszni nem tudott s pár perc alatt alámerült. Mire kifogták, már meg volt halva.

— **A Gresham az E. M. K. E.-nek.** A Gresham életbiztosító társaság 1000 frtos örökös alapítványt te- vén az E. M. K. E.-nél, ez összeg beklüldését a kö- vetkező hazafias levél kíséretében eszközölte: „Az Er- delyrészi Magyar Közművelődési Egylet melyen tisztelt Elnökségének. Kolozsvárt. Hazafias örömmel érte- sítjük, hogy a „Gresham” fennállásának félszázados év- fordulója alkalmából 1000 (vagyis egyezer) forinttal az Emke alapító tagjai közé lépünk. Angol aya-intézet- nek az idők során teljesen magyarrá lett fiók-intézete vagyunk és nem lehetne teljes a mi örömünk, ha ezen a napon meg nem emlékeznénk arról az egyletről, amely a bércezes Erdélyben a magyarság védelmére olyan elszántan fáradozik. Ugy érezzük, hogy akiket a ma- gyarság olyan szeretettel fogadott magába és tett erőssé, mulasztást követnénk el, ha az Emke szikláját egálabb egy porszemmel nem erősítenők. Mert minden adomány talán egy ingadozó magyar lelket biztosít a hazának és Magyarországon minden örvendezőnek arra

kellene gondolnia, hogy amikor ő örül, talán egy testvére szakad el tőle örökre. Ezért lépünk mi a magunk örömeinek napján az Emke alapító tagjai sorába, mert még az örömlük is nyugodtabbá teszi a tudat, hogy alapítványunkkal az Emke egy-egy ingadozó testvérünket tarthatja meg a magyarságnak. Fogadják tehát olyan szívesen a Gresham magyarországi fiókjának jubiláris alapítványát, amilyen örömmel mi juttatjuk a legáldásosabb magyar Egyletnek. Kérjük egyúttal, méltóztassanak az alapítvány átvétele iránt gondoskodni. Hazafiás tisztelettel The Gresham Life Assurance Society Limited. A Magyarországi fiók igazgatója. Feld S.

Nyilvános köszönet. A maturáns majálison felülfizetni sziveskedtek: Bodrogi János 5 frt, Fogarasi Béla 10 frt, Szekely Ödön, Váro Ferencz 5-5 frt, Török Bertalan 1-60 frt, ifj. Dezső Zsigmond 20 kr, Gazsa Samuné 90 kr, özv. Straub Károlyné 20 kr, Fogarasi Albert 50 kr, Tóbis Ervin 20 kr, Láng Gyula 40 kr, Turóczy Gyula 20 kr, Király Albertné 30 kr, Reich Mihályné 40 kr, Benedek Sámuel 2 frt, Pogány János 40 kr, Winkler János 50 kr, N. N. 40 kr, Bőjthe Lajos 20 kr, Benkő Marton 40 kr. Fogadják a t. felülfizetőket a rendezők köszönetét. Tiszta jövedelem körülbelül 40 frt.

A Magyar Bazár 24. számában remek angol ruhák, utiköpenyek, divatos frizurák és teknőcz-fésűk változatos képeit találjuk, két divatlevél és több érdekos divathír kíséretében. — A szépirodalmi részt Forinyák Gyuláné szellemes csevegése nyitja meg a férjekről és házaseletről. — Következik Justh Béla szép verse báró Nedvitzné-Schytra Ilona novellája, Naplótörödelékek Lollytól és Rhode Broughton érdekesítő regényének folytatása. — A fiatal hollandi királynő bájos arcképe ismertető czikkkel van közölve s a mellett tag látokörre valló szemelvények a nőket érdeklő eseményekről stb. — E szám mellékletül gyönyörű A-B-C szolgál, keresztöltéshez alkalmas, kétfele alakban.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A vetőmagvak piacán e lefolyt héten is meglehetősen csöndes üzlet mutatkozott. Változás csak annyiban észlelhető, hogy tarlórépának élénkebb kereslete volt.

Muhar és mustár-mag, köles stb.-nek tovább is kielégítő a kelendősege.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Sz. 1537—1898. tkvi.

Árverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság által dr. Jenei Elek ügyvédnek Marián Vaszília és neje Popa Juona elleni végrehajtási ügyében végrehajtható kérelmére a végrehajtási árverés 56 frt 49 tőke, ennek 1897. évi április hó 13-tól járó 5%-os kamatai, 30 frt 70 kr már megállapított, valamint jelenlegi 6 frt 65 kr és a még felmúlendő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedőnek az Intregáldi 396. sz. tjkvben A + 1—5 r. sz. a. foglalt ingatlanaira 371 frt megállapított kikiáltási árban elreudeltetik.

Az árverés 1898. évi július hó 23-ik napján d. e. 10 órakor Intregáld közösgben fog megtartatni. Az árverési szándékozók, végrehajtható kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy óvadékképes papírban letenni. Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben 15, 30, 45 nap alatt minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbírószá mint telekkönyvi hatóságnál és Intregáld közösg előjáróságánál tekinthetők meg. Az elrendelt árverés a fentirt telekkönyvben feljegyezni, végre az árverési hirdetmény törvényszabta módon közzététetni rendeltetik. Nagy-Enyeden, 1898. április hó 28-án.

Csernátóni Vajda Péter, kir. járásbíró.

1520 1-1

Kitűnő vastag hántott cserefát

ajánlunk ölet 10 frton házhoz szállítva, tömötten összerakva. Előre rendelhető Bisztritsány Lajos üzletében Nagy-Enyeden.

Varga Mihály és Társa.

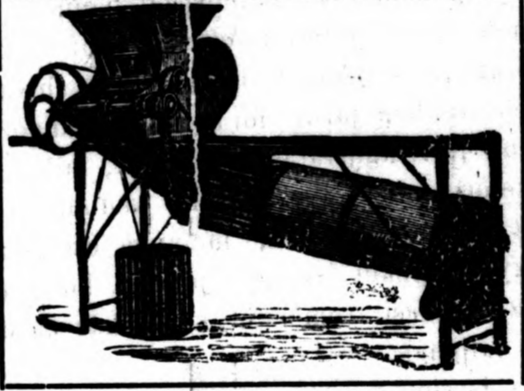
1506 3-10

Millenniumi kiállítás 1896: Nagy millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,
Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: Katona József-utca 8-ik szám, Margit-hid és nyugoti pályaudvar közt.

1509 3-10

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű: **Trieurök:** a konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására. **Trieurök:** a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyű magvak kiválasztására. **Lencsetisztító és osztályozó trieurök:** az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására. **Osztályozó-Trieurök.** **Szabadalmazott Trieur és osztályozó gépek** minden gabonafaj tisztítására és tetszes szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökre átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai. **Lyukasztott vagy hasított lemezek** tetszes szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra. **Árjegyzékek vagy mintakönyvek** ingyen és bérmentve küldetnek.

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Bethlen-utczában

3 szoba, konyha, pineze, d'sznó-ól, tyuk-ketrecz, és faskamrával ellátva kiadó. Bővebben értekezhetni Bisztritsány Lajosnál.

A leghiresebb gözmalmi lisztek leszállított áron ajánlom.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénz teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdíniát és orosz halakat** jutányosan ajánlok. Teljes tisztelettel

1845 23-52 **Bisztritsány Lajos.**

Egy 13-14 éves jó erkölcsű fiu **tanulónak** elfogadtatik.

Roman és Portland cementet

küldünk. A beocsini cement legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legolcsóbban szállít bármekkora mennyiséget. Tisztelettel

BEOCSINI CEMENT UNIÓ.

Friss székely turó és kaskavál mindig kapható.

Steáringvertya egy csomag 35 krajczár.

Kitűnő jó ízű cuba-kávé kilója 1-60, 2-210.